



Deense golfsector meet werkelijke milieubelasting, terwijl Nederland lijkt aan te koersen op absolute ban op gewasbeschermingsmiddelen

Welke aanpak is de beste om chemie beschikbaar te houden op de golfbaan?

Ook de Deense golfsector maakt zich hard voor het verminderen van het gebruik van chemie op golfbanen, net als de Nederlandse. Een opvallend verschil tussen Nederland en Denemarken is dat de Denen veel beter inzichtelijk weten te maken hoe schadelijk of misschien wel onschadelijk chemie is.

Strategisch een slimme zet, omdat je daarmee heel nadrukkelijk de deur openhoudt voor de beschikbaarheid van bepaalde chemische gewasbeschermingsmiddelen op de golfbaan. Auteur: Paul van der Sneppen

Het instrument dat de Deense golfsector hiervoor inzet, is allesbehalve nieuw. Toen de Nederlandse agrarische wereld een aantal jaren geleden in de Nota Duurzame Gewasbescherming liet zien een reductie van gewasbescherming met maar liefst

zeventig procent te hebben bereikt, betekende dat niet dat het aantal liters of kilo's gewasbeschermingsmiddel met 70 procent was afgenomen, maar dat de milieu-impact drastisch was ingeperkt. Iets wat vooral mogelijk was door het gebruik van

andere middelen die minder toxisch waren voor het milieu.

Het lijkt erop dat de Deense golfsector meer coura-ge heeft weten te bedingen dan in Nederland het geval is. Waar de Nederlandse overheid in



6 min. leestijd

haar Green Deal met de branche aanstuurt op het volledig uitbannen van chemie, stelt het Deense ministerie van Milieu en Voedselvoorziening de milieu-impact van de gebruikte middelen centraal. Greenkeeper houdt de beide varianten tegen het licht.

Wie niet beter weet, is in de veronderstelling dat de Denen meer speelruimte krijgen om chemische gewasbeschermingsmiddelen in te zetten. De Deense overheid heeft immers geen verbod uitgevaardigd op het gebruik van chemische plantbeschermingsmiddelen. Ze streeft daarentegen naar minimaal gebruik van chemie op de Deense golfbanen. De impact van de producten op het milieu staat hierbij centraal.

Quota

De Deense golfbanen zijn sinds 2013 bij wet verplicht hun middelengebruik bij te houden en te rapporteren. De overheid heeft daarvoor een geautomatiseerd systeem geïntroduceerd. Op basis van de unieke eigenschappen van elke baan worden op uniforme wijze quota toegekend voor het gebruik van pesticiden, herbiciden en fungiciden. 'Voor elk onderdeel van de baan wordt vastgesteld welke middelen zijn toegestaan en in welke hoeveelheid. Zo wordt bijvoorbeeld voor zowel de green als de fairway en de roughs een recept op maat samengesteld', legt greenkeeper Torben Kastrup Petersen uit. Petersen is hoofd *golf course management* van de Deense Golfunie (DGU), het equivalent van de Nederlandse Golffederatie (NGF).

Alternatieven

Ook schrijft de wet voor dat aan elke inzet van chemie een alternatievenanalyse moet voorafgaan. Pas als de alternatieven uitgeput zijn, mogen chemische middelen ingezet worden en zelfs dan nog strikt binnen de toegekende quota. De wetgever wil greenkeepers nadrukkelijk aanzetten tot experimenten met nieuwe regimes voor bemesten, beluchten, maaien, verticuteren en sproeien. 'Iedere greenkeeper moet daarin zijn eigen weg vinden', benadrukt Petersen. 'We doen er als golfbond alles aan om kennis en best practices te delen, maar geen twee banen zijn hetzelfde. Het blijft natuur, en de natuur heeft haar eigen nukkelen. Waar niets anders helpt, mogen we op chemie terugvallen om de problemen aan te pakken.'

Sancties

Terwijl de Nederlandse overheid in de vorm van Green Deals met sectoren onderhandelt over uitzonderingen op het verbod, lijken de Denen de uitzonderingen voor de golfsector meteen bij wet

te regelen. Geen Green Deals dus, maar meteen duidelijke regels die voor iedereen gelden en natuurlijk ook sancties voor wie buiten de lijntjes kleurt.

Petersen laat er geen twijfel over bestaan: 'We hadden liever een convenant gehad waaraan we

De impact van de producten op het milieu staat centraal

op basis van vrijwilligheid kunnen deelnemen', verzucht hij. Maar die race is gelopen. Ergens tussen 2005 en 2013 ging het mis in Denemarken. De Deense golfbranche is in 2005 al met het ministerie om de tafel gegaan om tot een Green Deal te komen. Het ministerie en de DGU kregen echter niet alle stakeholders mee in dat proces. Vooral private banen lieten verstek gaan bij het transparant maken van hun chemiegebruik. Dat is ongeveer een kwart van de Deense golfbranche. Dit is een bekend verhaal voor insiders in de Nederlandse golfsector, waar eigenlijk ook geen alternatieven voorhanden zijn, hoewel er nog werkelijk chemie gebruikt wordt.

Regie

Dat de deelnemende golfclubs in 2008 nipt onder de reductiedoelstelling van 75 procent bleven steken, hielp de Deense Green Deal ook al niet. In 2013 nam het ministerie van Milieu en Voedselvoorziening de regie stevig in eigen handen. In dat jaar werd er wetgeving van kracht die het gebruik van chemische pesticiden, herbiciden en fungiciden reguleert. Daar zitten ook goede kanten aan, moet Petersen nu toegeven. 'De overheid neemt nu iedereen mee in het reductieproces. Aan de zijlijn toekijken is er niet meer bij. Voor ons als golfbond is het veel makkelijker hierover te communiceren met de achterban. De wet is de wet; daar moeten we

INTERVIEW

het mee doen. We hoeven niet steeds opnieuw voor elke stap draagvlak te organiseren. We steken onze energie vooral in *compliance*. We zorgen er dus voor dat de transitie voor iedereen zo soepel mogelijk verloopt.'

Herziening

De Deense wet op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is een werk in uitvoering. Elke vier jaar worden de plafonds voor middelengebruik opnieuw vastgesteld. Dit jaar heeft de eerste herziening plaatsgevonden. 'We weten nu waar we de komende vier jaar aan toe zijn', aldus Petersen. In de Nederlandse golfsector heerst op dit moment meer onduidelijkheid over de toekomst van de chemische gewasbescherming op de baan. De branche heeft de blik gericht op 2020. 'Voor ons is het zaak dat we goed kunnen onderbouwen waarom we straks eventueel nog chemische middelen nodig hebben. Als blijkt dat de golfbranche meer tijd nodig heeft, willen we inzetten op een systeem van zelfregulering om verder te reduceren. Daarbij kan het sturen op milieu-impact, naar Deens voorbeeld, een rol spelen. We kijken daar met belangstelling naar.'

Blootstellingsrisico

In de discussie over milieu-impact speelt ook het blootstellingsrisico een belangrijke rol. In de beoordeling of een middel al dan niet langer in Nederland getolereerd wordt, wordt de golfbranche straks in belangrijke mate afgerekend op de manier waarop dat risico gemanaged wordt, verwacht Slooten. 'De Nederlandse overheid zet er hoog op in om dat risico zo veel en zo snel mogelijk tot een absoluut minimum te beperken. Dat heeft te maken met het feit dat in de golfsector het onderhoud meestal plaatsvindt terwijl de banen bespeeld worden. Dit in tegenstelling tot andere sportvelden, waar onderhoud uitsluitend wordt gepleegd als de velden niet gebruikt worden. Daar beperkt het blootstellingsrisico zich vooral tot de mensen die het onderhoud uitvoeren.' De Golfalliantie van NGA, NVG en NGF wil het blootstellingsrisico daarom nadrukkelijk onderdeel maken van de discussie over de Green Deal, zegt Slooten. Door het gebruik van chemische middelen te onderwerpen aan duidelijke veiligheidsprotocollen en goed middelenmanagement, hoopt de alliantie wat meer onderhandelingsruimte te creëren om bepaalde chemische middelen langer op de uitzonderingslijst te houden, mocht dat nodig blijken.

Motivatie

Toch spreekt de NGF-woordvoerder zelf liever niet

over 'onderhandelingsruimte'. 'Dat klinkt mij te veel als onderhandelingsjargon. Het wekt de indruk dat we aan het touwtrekken zijn en gaat voorbij aan het feit dat de intrinsieke motivatie van greenkeepers om hun banen zonder chemie te beheren in

mijn beleving érg hoog is. Met chemie bestrijd je immers symptomen, niet het probleem. Met het creëren van een gezonde biotoop pak je problemen bij de kern aan. Dat weet elke greenkeeper.' Slooten wil niet op de gesprekken vooruitlopen. Toch lijkt de golfalliantie zich al een beetje op te maken voor onderhandelingen waarin ze ruimte maakt om een aantal middelen op de uitzonderingenlijst te houden, ook na 2020. 'We hebben de Universiteit Wageningen (WUR) al gevraagd om voor de meest voorkomende aantastingen op golfbanen literatuuronderzoek te doen naar alternatieve gewasbeschermingsmiddelen. Voor zeven van die aantastingen is al gebleken dat er wereldwijd nog geen alternatieve methoden beschreven zijn.'

In de Nederlandse golfsector heerst op dit moment meer onduidelijkheid over de toekomst van chemische gewasbescherming op de baan

Wet en markt

Of die alternatieve middelen ooit ter beschikking komen, hangt volgens zowel de Deense als de Nederlandse golflobby in belangrijke mate af van twee factoren: wetgeving en marktwerking. Over het eerste zegt Slooten dat de Nederlandse overheid zelf verantwoordelijkheid moet nemen voor de doelstellingen. 'Als het ministerie van de hoogrisicomiddelen af wil, moeten er ook stappen gezet worden om alternatieve laagrisicomiddelen sneller en makkelijker toe te laten. Op dat punt hebben wij nog wel wat wensen.'

Ook de Deense golfbranche klaagt over een karig aanbod van alternatieve laagrisicomiddelen, al

legt Petersen de schuld daarvan vooral bij de producenten. 'We moeten als kleine gebruikers vaak zelf naar de overheid om middelen toegelaten te krijgen. Niet zelden moeten we daarvoor ook nog onze eigen onderzoeken doen. Van de grote producenten, zoals Bayer en Syngenta, krijgen we weinig ondersteuning. De Deense golfsector is een kleine markt voor hen en dus niet zo interessant. Daar komt bij dat ze de golfsector door het overheidsbeleid ook als een krimpmarkt zien waar weinig toekomst in zit.'

Monitoring

De Nederlandse Green Deal voor de golfsector komt dit jaar in een cruciale fase. Het RIVM is in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M) begonnen met de monitoring van het middelengebruik op Nederlandse golfbanen. Iets meer dan de helft van alle Nederlandse golfbanen heeft over de jaren 2015 en 2016 al met terugwerkende kracht inzicht gegeven in het chemiegebruik.

'Die registratie is belangrijk; die wordt straks de officiële nulmeting voor onze Green Deal', legt Slooten uit. De golfalliantie zet nu alles op alles om zo veel mogelijk banen mee te krijgen in de inventarisatie. 'We streven naar 80 tot 100 procent deelname.' Zo moet onder meer voorkomen worden dat de nulmeting niet representatief is.



Joris Slooten

Herbiciden	Florasulam	Primus	0,5717	0,085755
		Saracen	0,5717	0,085755
	Fluroxypyr, clopyralid, MCPA	Ariane FGS	0,487	1,7045
	Fluoxypyr	Tomahawk 200 EC	0,8387	1,50966
	Iodosulfuronmethylnatrium	Hussar OD (off label)	0,3837	0,023022
	Tribenuronmethyl	Express ST (off label)	1,515	0,022725
		Express SX	1,515	0,022725
Svampemidler		Nuance WG	2,1735	0,021735
	Cyprodinil og fludioxonil	Switch 62,5 WG	0,70338	0,70338
	Prothioconazol	Proline EC 250	0,463	0,3704
	Trichoderma	Trianum-G	0	0
insecticide	harzianum T22	Trianum-P	0	0
	Bacillus thuringiensis	Gnatrol SC	0	0
	Imidacloprid	Merit Turf	2,78815	83,6445
	Indoxiacarb	Avaunt	3,4323	1,544535



Be social

Scan of ga naar:

www.Greenkeeper.nl/artikel.asp?id=9-6895